

Handlingsplan for Fiskeplejens udsætning af ål i 2021

Michael Ingemann Pedersen

August 2021
J.nr.: 21/1022148

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

"Den Europæiske Union, Den Europæiske Hav- og Fiskerifond. Vi investerer i hav og Fisk".

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	3
2.	Marine udsætninger	3
2.1	Fordeling af ålene på hovedområder og underområder	4
3.	Ferskvandsudsætninger	5
3.1	Udsætninger i vandløb	5
3.2	Udsætninger i søer	6
4.	Bilag vedlagt handlingsplanen	8
4.1	Bilag 1 – Kontaktpersonernes opgaver og ansvar i forbindelse med udsætning af sætteål	8
4.2	Bilag 2 – Vejledning i udsætning af ål.	10
4.3	Bilag 3 – Åleudsætning: Udgiftsbilag og beskrivelse af udsætningsforløb.	12
4.4	Bilag 4 – Forebyggelse af IHN virus smittespredning	14
4.5	Bilag 5 – Hvordan desinficerer man sit udstyr?	15

1. Indledning

Denne handlingsplan er målrettet de foreninger og personer, som deltager aktivt i udsætninger af ål. Årets fordeling af ål i marine og ferske vandområder er opstillet i skemaer, så det fremgår, hvad der bliver sat ud i de enkelte kystområder, søer og vandløb. Til de mange, som er involveret i udsætningerne og specielt de nye, der kommer til, er der udarbejdet en vejledning, der beskriver opgaver og ansvar (Bilag 1) og en praktisk vejledning for udsætning af ål (Bilag 2). Udgiftsbilag og beskrivelse af udsætningsforløb (Bilag 3). Bilagene findes bagest i denne rapport.

I 2021 er der et udbrud af Infektiøs Hæmatopoietisk Nekrose (IHN) som er en virusinfektion hos laks og ørred. For at begrænse smitte er det nødvendigt med høj hygiejne. En vejledning er vedhæftet bagerst i rapporten (Bilag 4).

Der er forbud mod at udsætte fisk i sikkerhedszoner omkring de fundne IHN-udbrud. Der udsættes derfor ikke ål i Vidåen og Århus Å system i 2021.

De marine udsætninger finansieres normalt 100 % af fiskeplejemidler, men i 2021 tillige af Danmarks Fiskeriforenings Producent Organisation med 400.000 kr. Udsætninger i ferskvand finansieres af den Europæiske Hav- og Fiskerifond og fiskeplejemidler. Fiskerifonden yder et tilskud på 75 % til de udsætninger, som er målrettet den danske forvaltningsplan for ål, det vil sige udsætninger i ferskvand og de resterende 25 % finansieres af fiskeplejen.

Udsætningsmaterialet stammer fra glasålsfiskerier i Sydeuropa. Fiskeriet efter glasål foregår fra december til april. I løbet af denne periode opkøber danske dambrugere glasål og fragter dem til Danmark. Her bliver de fodret og efter en periode på 3-6 måneder har de en vægt på 2-5 gram. DTU Aqua indhenter tilbud hos dambrugerne om levering af sætteål på 2-5 gram via et EU udbud. På baggrund af de indkomne tilbud indgår DTU Aqua kontrakt med de dambrugere, der efter sygdomskontrol for vira og parasitter er godkendt af de veterinære myndigheder.

Der udsættes i alt 1.238.700 sætteål i 2021. Fordelingen på vandområde fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Overordnet fordeling af sætteål i 2021

Vandområde	Antal
Marint	330.000
Søer	528.700
Vandløb	380.000
I alt	1.238.700

2. Marine udsætninger

I de marine områder foretages udsætningerne af fritids- og erhvervsfiskerne. Organisationerne for fritidsfiskeri (Dansk Fritidsfiskerforbund og Dansk Amatørfiskerforening) har udpeget en lokal repræsentant samt en erhvervsfiskerrepræsentant for alle hovedområderne. Repræsentanten for

fritidsfiskeri er ansvarlig for organisering og gennemførelse af udsætningerne. Kontaktpersonernes opgaver er beskrevet i vedlagte bilag 1 og en praktisk vejledning for udsætning af ål findes i bilag 2.

2.1 Fordeling af ålene på hovedområder og underområder

I de marine områder fordeles ålene i 16 hovedområder efter antallet af fritidsfiskerlicenser.

Udsætningstallene for de enkelte hovedområder fremgår af nedenstående Tabel 2.

Tabel 2. Tabellen viser, hvor mange ål hvert hovedområde er tildelt. Fordeling i procent tager udgangspunkt i fritidsfisker-licensernes landsfordeling.

Hovedområde	Navn	Fordeling (%)	Antal tusinde
1	Vestlige Limfjord	3,13	10
2	Østlige Limfjord	6,29	21
3	Vestjyske Fjorde	5,92	20
4	Østjylland Nord	8,40	28
5	Østjylland Midt	8,48	28
6	Østjylland Syd	4,59	15
7	Sønderjylland Øst	6,89	23
8	Fyn Nord	8,03	26
9	Fyn Syd	7,89	26
10	Sjællands Fjorde	8,18	27
11	Øresund	11,76	39
12	Sydsjælland	7,33	24
13	Vestsjælland	2,92	10
14	Lolland	5,79	19
15	Falster	2,66	9
16	Bornholm	1,75	6
I alt		100	330

Udsætningerne fordelt på underområder fremgår af nedenstående tabel 3.

Bornholm får ikke tildelt ål hvert år på grund af transportomkostningerne, men bliver til gengæld kompenseret, så Bornholm modtager det antal ål, Tabel 2 foreskriver. Bornholm fik sidste gang tildelt ål i 2019.

Tabel 3. Fordeling af de marine åleudsætninger på hoved- og underområde i 2021.

Hovedområde	Underområde	Afgrænsning	Antal
1	6.019	Salling Sund	5.000
1	6.020	Kås Bredning	5.000
2	6.003	Nibe & Halkær Bredning	7.000
2	6.004	Aggersund	7.000
2	6.005	Løgstør Bredning	7.000
3	6.204	Mandø	10.000
3	6.205	Rømø	10.000
4	5.902	Voerså – Frederikshavn	9.000
4	5.903	Ålbæk Bugt	9.000
4	5.904	Læsø	10.000
5	5.807	Kalø & Knebel Vig	9.000
5	5.808	Begtrup Vig	9.000
5	5.809	Ebeltoft Vig	10.000
6	5.709	Årø sund - Brandsø	15.000
7	5.702	Sønderborg Bugt	10.000
7	5.701	Flensborg Fjord	13.000
8	5.513	Assens - Wedellsborg	13.000
8	5.514	Tybrind Vig - Føns Vig	13.000
9	5.510	Fåborg Fjord	6.000
9	5.508	Svendborg Sund	10.000
9	5.509	Tåsinge	10.000
10	5.201	Roskilde Fjord	16.000
10	5.202	Isefjord	16.000
11	5.204	Gilleleje - Helsingør	13.000
11	5.205	Helsingør - Amager	13.000
11	5.206	Køge Bugt	13.000
12	5.303	Glænø - Korsør	12.000
12	5.304	Korsør Nor	12.000
13	5.308	Sejrø Bugt	10.000
14	5.403	Rødsand	9.000
14	5.406	Nakskov Fjord - Onsevig	10.000
15	5.404	Guldborg Sund	9.000
I alt			330.000

3. Ferskvandsudsætninger

3.1 Udsætninger i vandløb

Sportsfiskerforeninger, fritidsfiskere og kommuner er ansvarlige for at gennemføre åleudsætninger i vandløb. Udsætningerne i vandløb foretages i henhold til de udsætningsplaner og anvisninger for ål,

der sammen med denne handlingsplan sendes til de relevante udsætningsansvarlige samt til Fiskerikontrollen. Antallet af ål, der sættes ud i de enkelte vandløb fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Udsætning af ål i vandløb 2021.

Vandsystem	Art	Størrelse	Antal
Brede Å	ål	2-5g	30.000
Brende Å	ål	2-5g	20.000
Brøns Å	ål	2-5g	10.000
Grenå	ål	2-5g	30.000
Kongeå	ål	2-5g	30.000
Odense Å	ål	2-5g	40.000
Ribe Å	ål	2-5g	40.000
Simested Å	ål	2-5g	20.000
Suså	ål	2-5g	20.000
Uggerby Å	ål	2-5g	20.000
Vejle Å	ål	2-5g	30.000
Skjern Å	ål	2-5g	35.000
Voer Å	ål	2-5g	20.000
Varde Å	ål	2-5g	35.000
I alt			380.000

3.2 Udsætninger i søer

Fiskeriforeninger, fritidsfiskere og lodsejere er ansvarlige for udsætninger i søer. I 2021 udsættes i alt 518.700 ål i søer. Heraf er 42.200 ål med 50 % tilskud (tabel 5) og 596.000 ål med 100 % tilskud (tabel 6).

Tabel 5. Udsætning i søer med 50 % tilskud i 2021.

Sø	Art	Størrelse	Antal
Mossø	Ål	2-5 g	6.300
Arreskov Sø	Ål	2-5 g	21.500
Hvidkilde gods	Ål	2-5 g	10.900
I alt			38.700

Tabel 6. Udsætning i søer med 100 % tilskud i 2021.

Sønavn 100%	Art	Størrelse	Antal
Bundsø	Ål	2-5 g	13.000
Bygholm Sø	Ål	2-5 g	13.000
Engelsholm Sø	Ål	2-5 g	6.000
Esrum sø	Ål	2-5 g	30.000
Fly moserne	Ål	2-5 g	9.000
Gentofte, Lyngby, Bagsværd, Gyrstinge og Søndersø	Ål	2-5 g	50.000
Glenstrup sø	Ål	2-5 g	10.000
Gødstrup Sø	Ål	2-5 g	10.000
Hald Sø	Ål	2-5 g	20.000
Haraldsted Sø og Gyrstinge Sø	Ål	2-5 g	26.000
Hinge sø	Ål	2-5 g	5.000
Jels Sø	Ål	2-5 g	30.000
Klejtrup sø	Ål	2-5 g	10.000
Knud sø, Ravn sø	Ål	2-5 g	16.000
Kruså Møllesø	Ål	2-5 g	6.000
Legind Sø	Ål	2-5 g	9.000
Lønnerup Fjord	Ål	2-5 g	9.000
Mjels Sø	Ål	2-5 g	9.000
Mossø	Ål	2-5 g	20.000
Nordborg Sø	Ål	2-5 g	9.000
Ove Sø	Ål	2-5 g	9.000
Silkeborg Søerne	Ål	2-5 g	50.000
Stubbe Sø	Ål	2-5 g	25.000
Sundby Sø	Ål	2-5 g	10.000
Sunds Sø	Ål	2-5 g	20.000
Søgård sø	Ål	2-5 g	8.000
Tørning Sø	Ål	2-5 g	9.000
Vester Vandet Sø	Ål	2-5 g	40.000
Ørum Sø	Ål	2-5 g	9.000
Antal i alt			490.000

4. Bilag vedlagt handlingsplanen

1. Kontaktpersonernes opgaver ved udsætning af sætteål.
2. Vejledning i udsætning af ål.
3. Udgiftsbilag og kort beskrivelse af udsætning indsendes efter udsætning til DTU Aqua, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -Økologi.
4. Forebyggelse af IHN virus smittespredning
5. Hvordan desinficerer man sit udstyr?

4.1 Bilag 1 – Kontaktpersonernes opgaver og ansvar i forbindelse med udsætning af sætteål.

Dine opgaver som kontaktperson er:

1. Du skal aftale leveringssted og tidspunkt med leverandøren:
 - a) Leverandøren vil kontakte dig med hensyn til en aftale. Tag eventuelt selv kontakt til leverandøren (se udsætningskemaet)
 - b) De lokale bådhold, der skal foretage selve udsætningen.
2. Aftale med bådholdene, hvor fiskene skal sættes ud. Den fordeling af ålene på lokalområder, som er angivet i udsætningskema og handlingsplan, skal overholdes.
3. Instruere bådholdene i selve den praktiske udsætning (se **bilag 2**) samt i særlige lokale forhold, der skal tages hensyn til.
4. Ved vandløbsudsætninger sørge for, at der er indhentet tilladelse fra kommunen til sejlads på vandløbet. **Du behøver ikke som tidligere at underrette fiskerikontrollen, da er leverandørens ansvar.**
5. Sørge for at kontrollere,
 - at ålene er sunde og livlige
 - at der leveres den mængde, der er angivet i

handlingsplanen

- at ålene har den rigtige gennemsnitsstørrelse

Hvis der er tvivl om hvorvidt ålene har **symptomer på sygdom** eller afviger fra den angivne **størrelse** udtages en prøve på 100 ål sammen med leverandøren, hvorefter prøven straks nedfryses. Herefter kontaktes DTU Aqua og/eller fiskerikontrollen.

6. Indsamle kvitteringer for udgifter i forbindelse med udsætningen og udfylde vedlagte regnskabsskema (**bilag 3**); på bagsiden bedes det kort beskrevet, hvordan udsætningen forløb og hvor udsætningen foregik mere præcist. Regnskabsskema og kvitteringer indsendes til: DTU Aqua, Sektion for Ferskvandsfiskeri og -Økologi, Vejlsovej 39, 8600 Silkeborg.

*Husk: efter overtagelse fra leverandøren er ålene **dit ansvar!***

4.2 Bilag 2 – Vejledning i udsætning af ål.

Leverandøren ankommer til udsætningslokaliteten med ålene i vandtanke beriget med ilt eller i flamingokasser. Ålene har fastet i et døgn tid og vil være nedkølede, hvilket er vigtigt for overlevelsen under transport. Den mængde ål, der ifølge handlingsplanen er afsat til området, afvejes sammen med leverandøren.

Størrelse

De leverede ål skal, ifølge kontrakten med leverandøren, have en størrelse på **gennemsnitligt 3,5 g**, men de enkelte ål kan variere i størrelse fra 2 til 5 g. Ved denne vægt er ålene mellem 10 og 14 cm lange. *Sætteål på 2 gram er typisk 10 – 11,5 cm lange; på 3,5 gram typisk 11,5 – 13,5 cm lange og på 5 gram er fisken 13 – 14,0 cm lange.*

Antal ål

Mængden af ål i en leverance findes ved at veje alle ålene, som modtages fra leverandøren og derefter dividere med gennemsnitsvægten af ålene, som skal være tæt på **3,5 gram**.

Det vil sige, at 1.000 sætteål vejer ca. 3,5 kg, 10.000 stk. vejer ca. 35 kg!

Udsætningstidspunkt

Udsætningerne skal så vidt muligt foretages i **perioden 15. maj til 1. august** inden vandtemperaturen bliver for høj og iltindholdet ved bunden lavt.

Udsætningstæthed

Det er vigtigt, at ålene **spredes mest muligt** både i vandløb, i søer og ved de marine udsætninger. Det er selvsagt lettere at finde skjul og føde, når tætheden ikke er for stor. En ål, som ikke kan finde skjul, bliver hurtigt ædt af f.eks. skarv!

Marine udsætninger

Udsætningslokaliteter

Det er vigtigt, at der til udsætningerne vælges biologisk egnede lokaliteter, dvs. områder, der byder på **skjul og føde**. Udsætningen sker derfor bedst i områder **med vegetation**, f.eks. i ålegræs- eller tangbælter eller **over stenbund**. Vanddybden bør være fra **0,5 til 2 m**.

Undgå udsætning:

- hvor der fiskes med slæbende redskaber, som ved f. eks. muslingefiskeri

- på barbund, hvor fisken ikke kan finde skjul.

Forberedelse

Planlæg på forhånd præcis, **hvor ålene skal sættes ud**, så der ikke spildes tid efter de er leveret. Det er en god ide at sejle den planlagte rute igennem inden leveringen. Hav rigeligt med baljer og lignende klar til at transportere ålene i. Store garnbaljer er velegnede til formålet. Hav en **vægt** parat til afvejning af ålene eller anmod leverandøren om at medbringe en vægt.

Opbevaring og udsætning

Ålen har et hudåndedræt, som gør, at den kan "ånde", når ålen er fugtig og i fri luft. Ålene overlever længst, når de er afkølede og fugtige. På bådene transporteres ålene i baljer eller kasser, **fugtigt** men absolut **uden vand**. Under transporten til udsætningslokaliteten kan ålene ligge i lag, der **ikke overstiger 5-7 cm tykkelse**. Det maksimale antal ål per båd bør være 15.000, hvilket svarer til 52,5 kg ål.

Baljer eller kasser med ål **overdækkes** med presenninger eller sække for at skærme mod sol og vind - herved forhindres, at ålene bliver varme og bliver tørre. Afdækningen må ikke være lufttæt, da ålen optager ilt fra luften. Ålene sættes ud så hurtigt som muligt efter levering.

Selve udsætningen kan foretages med en øse, et målekar eller lignende, idet ålene under langsom sejlads forsigtigt hældes ud. Pas på de ikke bliver suget ind og beskadiget i skruen.

Ferskvandsudsætninger

Søer

Udsætning i søer sker principielt på samme måde som ved udsætning i saltvand.

Ålene spredes på lavt vand, dvs. fortrinsvis på dybder mellem **0,5 og 2** meter. Hvis det er muligt, bør områder med **vegetation** foretrækkes.

Vandløb

Også i vandløb er det vigtigt, at ålene **spredes** mest muligt.

Dette sker bedst ved udsætning fra **kano eller båd** i de sejlbare dele af vandløbet. Alternativt kan man med udgangspunkt i vejbroer gå langs kanten og fordele ålene i vandet.

Husk at kvittere for ålene ved modtagelsen. Herefter er håndtering af ålene *dit* ansvar.

4.3 Bilag 3 – Åleudsætning: Udgiftsbilag og beskrivelse af udsætningsforløb.

Foreningens navn / kontaktpersonens navn:

.....

Vandområdets navn:

.....

Leverandør:

.....

Antal ål:..... Antal kg.....

Udsætningsdato:

.....

Er udsætningen overværet af Fiskerikontrollen eller af DTU Aqua?

.....

Udgifter til transport mv. (bilag og specificeret opgørelse vedlægges):

Husk at angive dit konto-nummer!

.....

Bemærk at udgifter til fortæring, anskaffelser o.l. ikke kan refunderes.

En kort beskrivelse af hvor ålene er sat ud bedes skrevet på bagsiden.

Dato

Underskrift

Navn:

Adresse:

Bemærk: skemaet bedes indsendt, også selv om der ikke har været udgifter i forbindelse med udsætningen. **Gerne som e-mail.** Til mip@aqua.dtu.dk

Indsendes til:

DTU Aqua

Sektion for Ferskvandsfiskeri,

Vejlsøvej 39, 8600 Silkeborg

Mail: mip@aqua.dtu.dk

Tlf 35883128

4.4 Bilag 4 – Forebyggelse af IHN virus smittespredning

I forbindelse med udsætning af ål i 2021 bør man være opmærksom på følgende

- IHN-virus spredes gennem vand, ved flytning af inficerede fisk eller ved kontakt med redskaber, der har været i direkte berøring med syge fisk eller vand med syge fisk.
- Inden for bestemte restriktionszoner hvor IHN virus er fundet er det forbudt at foretage flytning af fisk og alt udstyr der har været anvendt i restriktionszonen skal desinficeres.
- Fødevarestyrelsen har oprettet fem restriktionszoner, der omfatter afvandingsområderne for:
 - **Sneum Å** omkring to smittede dambrug ved Holsted og et ved Brørup i Vejen Kommune,
 - **Vidå-systemet** omkring et smittet dambrug ved Bylderup-Bov i Aabenraa Kommune,
 - **Rohden Å** omkring et smittet dambrug ved Stouby i Hedensted Kommune,
 - **Lindborg Å** omkring et smittet dambrug ved Støvring i Rebild Kommune, og
 - **Aarhus Å** omkring en smittet put and take sø ved Hørning i Skanderborg Kommune.

Derudover kræver tilstedeværelsen af IHN i Danmark opmærksomhed omkring brug af udstyr, som bliver flyttet imellem vandløb, herunder fiskeudstyr, vaders og både. Det gælder i restriktionszonerne, men anbefales også uden for restriktionszonerne. Situationen ændrer sig hurtigt, ofte fra dag til dag, så det er en god ide at checke Fødevarestyrelsens hjemmeside for om der er kommet nye restriktionszoner.

Udsætning af åleyngel i praksis.

- Desinficer alt udstyr hvis det har været anvendt i et andet vandsystem end det du skal til at udsætte fisk i.
- Bevæg dig nedstrøms mens du udsætter fisk aldrig opstrøms.
- Sæt ikke fisk ud opstrøms et dambrug.

4.5 Bilag 5 – Hvordan desinficerer man sit udstyr?

Sådan desinficerer du dit udstyr:

1. Skyl og vask dit grej i vandhanevand.
2. Bland vandhanevand og desinfektionsmiddel som beskrevet i brugsanvisningen på desinfektionsmidlet.
3. Hæld blandingen med vand og desinfektionsmidlet i en egnet beholder. Læg grejet til desinfektion i væsken og lad den virke i den tid, som er angivet i brugsanvisningen.
4. Afslut desinfektionen ved at skylle efter med vandhanevand.
5. Skyl og vask dit grej i vandhanevand.
6. Bland vandhanevand og desinfektionsmiddel som beskrevet i brugsanvisningen på desinfektionsmidlet.
7. Hæld blandingen med vand og desinfektionsmidlet i en egnet beholder. Læg grejet til desinfektion i væsken og lad den virke i den tid, som er angivet i brugsanvisningen.
8. Afslut desinfektionen ved at skylle efter med vandhanevand. Når du skal købe desinfektionsmiddel, skal du vælge en type, der virker mod virus.